CENTROPA – NASTAVNA JEDINICA: SJEĆANJE NA PRAVEDNIKE

Rachel Shepherd

Srednja škola Ashe County, 2015. | Dobitnica nagrade Wolf

Osnovne informacije:

- Škola: javna srednja škola u Sjedinjenim Američkim Državama
- Predmeti: izučavanje Holokausta i građansko obrazovanje
- Tematske oblasti nastavne jedinice: Holokaust i građansko obrazovanje
- Razred: od 10. do 12. razreda
- Ukupno trajanje: 20–30 minuta tokom jednog časa sedmično

Podaci o autorici nastavnog plana:

Rachel Shepherd predaje napredni kurs historije SAD-a (AP), napredni kurs humane geografije (AP), američku historiju, građansko obrazovanje i izučavanje Holokausta, uglavnom učenicima 11. i 12. razreda u srednjoj školi smještenoj u ruralnom planinskom području Sjeverne Karoline. Za Centropu je saznala na seminaru za nastavnike o Holokaustu, a nakon toga je učestvovala i u dva Centropina seminara stručnog usavršavanja.

Sažetak nastavne jedinice:

Ova nastavna jedinica naglašava važnost lične odgovornosti i spremnosti da se preuzme odgovornost za vlastite postupke u situacijama koje zahtijevaju teške odluke. Učenici će učiti o ljudima koji su tokom Holokausta, suočeni s velikom neizvjesnošću i ličnim rizikom, odlučili postupiti ispravno i zaštititi progonjene. Potom će imati priliku primijeniti stečeno znanje u stvarnom životu tako što će prepoznati osobe u svojoj zajednici koje nastoje poboljšati živote drugih. U nastavnoj jedinici koristit će se film Centropa „Preživjeti u Sarajevu“ („Survival in Sarajevo“), biografski podaci iz Yad Vashema i drugi videosadržaji sa stranice YouTube.

Kontekst i polazišta

Iako izučavanje Holokausta podrazumijeva detaljno proučavanje samog događaja i njegovih posljedica, ono učenicima pruža i priliku da razumiju posljedice pasivnosti u suočavanju s

nepravdom te da postanu svjesniji vlastite odgovornosti da se zauzmu za potlačene. Bila sam zabrinuta da bi gradivo o Holokaustu moglo postati previše teško za učenike koji se suočavaju s izopačenošću i nečovječnošću jednog od najmračnijih perioda historije. Zato mi je bilo važno posebno istaći pojedince koji su, često uz veliki lični rizik, bili spremni učiniti pravu stvar.

Trajno razumijevanje

Svaka osoba mora odlučiti da postupi ispravno kada se suoči s nepravdom. Čak i u teškim okolnostima, zauzimanje za dobro i pravdu predstavlja ličnu i svjesnu odluku.

Ciljevi i ishodi:

1. Učenici će učiti o osobama koje su dobile priznanje "Pravednik među narodima" i odavati priznanje njihovim postupcima.
2. Učenici će u svakodnevnom životu prepoznati osobe koje se zalažu za dobrobit drugih i anonimno im odati priznanje.

Centropini materijali

Film „Preživjeti u Sarajevu" („Survival in Sarajevo").

https://www.centropa.org/en/centropa-cinema/survival-sarajevo-friendship-time-war

Ostali materijali

- Spisak Pravednika među narodima na stranici Yad Vashema: https://www.yadvashem.org/righteous
- Prazne kartice.
- Različiti videosadržaji s YouTubea ili drugih izvora koji prikazuju postupke Pravednika među narodima.

Tok nastavne jedinice

1. Uvodna aktivnost – motiviranje učenika

U okviru uvodnog projekta za predmet učenici pripremaju autobiografsku prezentaciju kako bi se predstavili. Prezentaciju završavaju osvrtom na vlastita iskustva s progonom, uključujuć iskustva u ulozi osobe koja je progonila druge ili osobe koja je bila žrtva progona (uz uslov da su učenici spremni govoriti o tome i podijeliti tu informaciju). Zatim u grupi razgovaraju o primjerima progona kojima su svjedočili u vlastitom životu (kao što je vršnjačko nasilje itd.).

2. Aktivnosti na času

a) 5 minuta – Nakon prethodne grupne diskusije nastavnik/ca objašnjava zadatak „Sjećanje na pravednike". Idealno bi bilo da učenici zadatak dobiju u ponedjeljak, a predaju ga i o njemu razgovaraju u petak iste sedmice. Prva osoba o kojoj će učiti na času će biti Zeyneba

Hardaga. Njena biografija na stranici Yad Vashema navedena je na sljedećoj adresi: https://www.yadvashem.org/righteous/stories/hardaga-sadik.html

b) Zadatak:

- Za domaću zadaću učenici će pročitati biografiju jedne osobe koja je proglašena Pravednikom među narodima.
- Učenici pišu osvrt u obliku zapisa iz dnevnika, iznoseći reakcije na postupke te osobe i vlastita razmišljanja.
- Učenici također traže osobe u svojoj školi ili zajednici koje pomažu drugima i čine dobra djela kako bi se dobro nastavilo širiti. Ukratko opisuju postupke odabrane osobe i njihov utjecaj na školu ili zajednicu generalno.

c) **30 minuta** – Na početku časa u petak učenici iznose svoje reakcije na sedmičnu priču o pravedniku i, ako žele, govore o osobi iz svoje zajednice koju su prepoznali po sličnim dijelima. Svaki učenik dobija praznu karticu na koju anonimno piše kratku poruku zahvalnosti odabranoj osobi. Ova aktivnost pomaže učenicima da u svojoj školi ili zajednici uoče pozitivne primjere i pruže ohrabrenje ljudima, koje čine dobra djela.

d) **20 minuta** – Na kraju razgovora o prvoj priči iz serije „Sjećanje na pravednike“ učenici gledaju film „Preživjeti u Sarajevu“ i razgovaraju o tome kako su Milton Wolf i ljudi iz La Benevolencije pokazali nesebičnu dobrotu, sličnu onoj koju su prepoznali u priči o Zeynebi Hardagi i u postupcima osoba koje su istakli na nastavi tokom svojih zadataka u toj sedmice.

e) **20 minuta** – Kao završnu aktivnost na kraju semestra, učenici pišu osvrt na to kako je ova aktivnost utjecala na njihov život i njihove postupke, te opisuju reakcije koje su primijetili kod osoba koje su primile anonimne kartice.

3. Druge osobe i primjeri za obradu

Među osobama i primjerima, koji se mogu obrađivati u narednim sedmicama mogu biti:

- Raoul Wallenberg
- Varian Fry
- Oskar Schindler
- Nicholas Winton
- Irena Sendler
- Jan Karski
- Selo u Francuskoj: Le Chambon-sur-Lignon
- Chiune Sugihara
- Carl Lutz

4. Osvrt autorice

Ovo je bila jedna od najvrijednijih aktivnosti u predmetu “Izučavanje Holokausta”, koji predajem. Učenici su mi govorili da su počeli aktivno tražiti osobe u svojoj školi ili zajednici koje pomažu drugima, bez obzira na to koliko je njihov gest velik ili mali. Također su isticali da su postali svjesniji vlastitih postupaka i utjecaja koju može imati jedna odluka učenika. Tokom razgovora o nekim od najstrašnijih aspekata Holokausta učenici su često govorili: „Voljela/volio bih da je tada bilo više ljudi poput _____.“ Željela sam da shvate da su tokom Holokausta postojali ljudi — iako ih nije bilo mnogo — koji su pomagali drugima uprkos rizicima, te da i oni sami mogu činiti isto za ljude oko sebe.

Kada sljedeći put budem predavala ovaj predmet, željela bih da učenici sami izrađuju kartice umjesto da kupuju gotove. Smatram da bi se tako više posvetili ovoj aktivnosti i ista bi imale veći značaj za učenike.

Također bih željela proširiti ovu aktivnost i na učenike građanskog obrazovanja, jer vjerujem da ona podstiče građanski angažman i podiže svijest te da bi, uz veće učešće učenika, mogla doprinijeti mnogo pozitivnijoj atmosferi u cijeloj školi.